

ГОРБА́НЬ Микола Васильович (08(20). 12. 1899, с. Миколаївка Костянтиногр. пов. Полтав. губ., нині Зачепилів. р-ну Харків. обл. — 19. 04. 1973, Ташкент) — історик, архівіст, письменник. Кандидат історичних наук (1946). Навч. в Університеті св. Володимира у Києві (1917– 18), Харків. університеті та Харків. ІНО (1920–21). У 1921–24 — аспірант каф. історії України під керівництвом **Д. Багалія** Харків. ІНО, водночас — зав. інформ. відділу Радіотелегр. агентства України (до 1925), співроб. г. «Вісті» та «Селянська правда»; від 1924 — науковий співробітник, від 1929 — доцент кафедри історії укр. культури, кер. сектору докапіталіст. історії України Н.-д. інституту історії укр. культури (Харків). У 1929 обраний дійс. чл. і вченим секр. Археогр. комісії ВУАН. В Укр. НДІ сходознавства (Харків) працював у комісії з вивчення укр.-турец. зв'язків. У квітні 1931 заарешт. у справі Укр. нац. центру, засланий на 3 р. до Алма-Ати (нині Алмати), де повторно заарешт. у грудні 1933 у справі УВО і засланий до м. Тобольськ (РФ). Після звільнення 1937 працював у м. Омськ (РФ) ст. н. с. обл. архів. упр., викл. пед. і мед. інститутів. Реабіліт. 1957. Від 1960 — завідувач кафедри іноз. мов Ташкент. мед. інституту, від 1966 — зав. секції латин. мови каф. іноз. мов Ташкент. університету. Досліджував історію соц. рухів 18 ст., історіогр. спадщину О. Шафонського, Д. Багалія, біографію М. Максимовича. Автор істор. повісті «Козак і воєвода» (Х., 1929), істор.-побут. нарисів «Слово и дело государево» (Х., 1930), низки праць з історії Сибіру та Казахстану.

Основні праці

Гайдамащина: наук.-популяр. нарис. Х., 1923; Новий документ про Турбаївську катастрофу // Наук. зб. за рік 1925. Т. 20. К., 1926; Археографічні праці академік Дм. Йв. Багалія // Ювілей. зб. на пошану академік Д. Багалія. К., 1927; Два листи лейденського студента-українця 1763 // Ювілей. зб. на пошану академік М. Грушевського. К., 1928; Агроти й ренджипери 1753: Про наймитів з України, що працювали в Криму // СС. 1928. № 3/4; Архів коша Запорозької Січі як джерело до історії татарсько-турецько-українських взаємин // Там само. 1928. № 6; Одна з легенд про Гаркушу // Зап. Істор.-філол. відділу ВУАН. Кн. 21–22. К., 1929; Архивные богатства Казахстана: Путеводитель. Алма-Ата, 1932; Тобольский архив. Тобольск, 1937; Омский областной государственный архив: Путеводитель. Омск, 1950; Обзор фонда сибирского генерал-губернатора. Омск, 1959.

Рекомендована література

1. Лобурець В. Покликання – краєзнавець // Репресоване краєзнавство. К., 1991;
2. Швидько Г. К. Втрачений талант України (М. В. Горбань) // 5-а Всеукр. наук. конф. з історії краєзнавства: Тези доп. і повідомлень. К.; Кам'янець-Подільський, 1991.

С. І. Білокінь

Бібліографічний опис:

Горбань Микола Васильович / С. І. Білокінь // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31000>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).